Tự do khám phá, nhận thức, trải nghiệm: Câu chuyện của giáo dục Việt Nam

Viết bởi Lê Thanh Hải
Thứ tư, 02 Tháng 12 2015 05:03 - Lần cập nhật cuối Thứ tư, 02 Tháng 12 2015 05:09

Giáo dục Việt Nam hoàn toàn có thể đào tạo được những học sinh thông minh, xuất sắc, trí tuệ. Nhưng có lẽ phải thẳng thắn với nhau, môi trường giáo dục hiện giờ của ta đã có thể đem đến cho những học sinh bình thường cảm giác hạnh phúc trong sự học, dành cho các em một không gian để tự do khám phá, nhận thức, trải nghiệm hay chưa?

Dư luận lại vừa có dịp xôn xao nhận câu chuyện về những bài tập mà một thầy giáo người Ý, Cesare Catà, giao cho học trò của mình. Trong đó, ngoài thể loại tập làm văn, thầy còn giao cho học trò viết thơ, viết truyện, viết kịch bản, viết thư gửi khuyến khích người thầy. Những bài tập này hướng đến việc khuyến khích học trò tự do trải nghiệm khám phá giá trị của đời sống và bản thân, tự do biết nhận diện bản thân, tự nhận thế đến những cảm xúc của mình, và xa hơn thế, biết nắng mưa những ý nghĩa của thế giới qua những hành động như ngắm bình minh, đi dạo dọc bờ biển hay cảm nhận được vẻ đẹp của ngày hè.

Cũng giống như cơn sốt của dư luận về đề thi tú tài ở Pháp trước đó, một lần nữa, ta mới nhận ra khoảng cách thực sự giữa giáo dục học nhà với giáo dục thế giới, không phải qua các cuộc thi học sinh giỏi khu vực và quốc tế, nơi mà chúng ta liên tục hãnh tiến, top những được giá có thành tích tốt nhất, mà qua sự khác biệt trong triết lý giáo dục. Giáo dục Việt Nam hoàn toàn có thể đào tạo được những học sinh thông minh, xuất sắc, trí tuệ. Nhưng có lẽ phải thẳng thắn với nhau, môi trường giáo dục hiện giờ của ta đã có thể đem đến cho những học sinh bình thường cảm giác hạnh phúc trong sự học, dành cho các em một không gian để tự do khám phá, nhận thức, trải nghiệm hay chưa?

Thầy Cesare Catà khám phá nhận thức trải nghiệm hay chưa? Thật, tôi chưa tìm hiểu thông tin này, nhưng với tôi, điều đó không quan trọng bằng việc nhận ra tinh thần nhân văn đằng sau những bài tập của ông - khuyến khích người học nghĩ khác, biết chất vấn, băn khoăn, tìm kiếm.

Tinh thần nhân văn ấy, trong thực tế của giáo dục Việt Nam, theo quan sát của cá nhân tôi, như một người trong cuộc, lại chưa được nhận thức rõ ràng trong việc dạy, học và nghiên cứu các môn nhân văn. Nhưng người giảng dạy lịch sử từ nhiều năm nay không ngừng than vãn về tình trạng học sinh thờ ơ với môn học này và gần đây, nhất là nói hoàng hốt khi đề án đổi mới giáo dục được quyết định mở sự thành môn tích hợp với các bộ môn khác, thay vì một môn học độc lập. Đã có nhiều phân tích đã đưa ra, chuyên môn cũng đã đề cập đến nguyên nhân, tuy nhiên, theo quan sát của cá nhân tôi, có lẽ chính là người biên soạn sách giáo khoa và giảng dạy lịch sử nên phải nhìn lại cách dạy lịch sử, cách tiếp cận nhân văn trong sự kiện lịch sử. Chỉ có